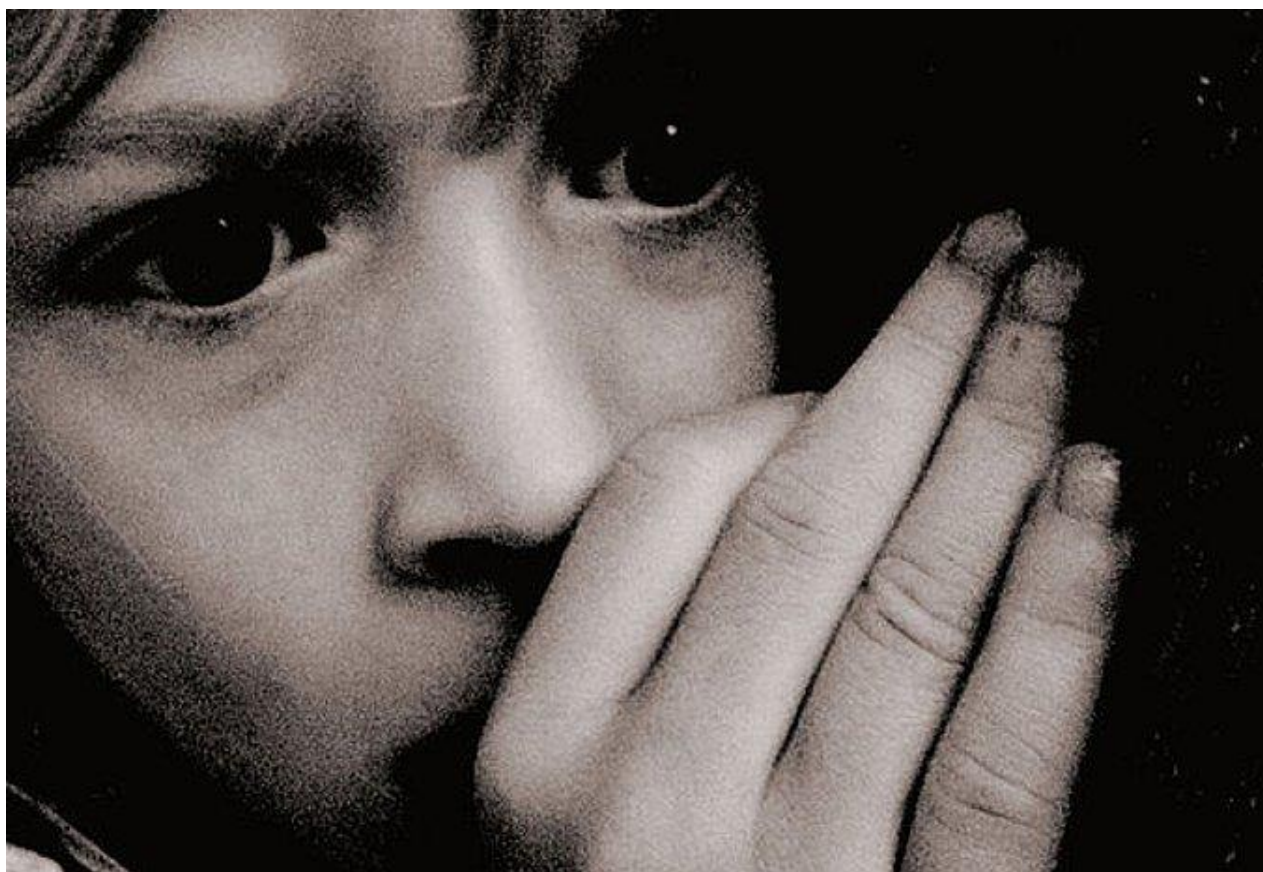

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA
2016-2020**

Szczecinek, 2016

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.
2. Podstawa prawna.
3. Charakterystyka zjawiska przemocy.
4. Powiat - zadania własne oraz zlecone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Charakterystyka zjawiska przemocy w Powiecie Szczecineckim.
6. Zasoby Powiatu Szczecineckiego - mocne i słabe strony.
7. Odbiorcy programu.
8. Cele i założenia programu.
9. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
10. Realizatorzy – Partnerzy.
11. Przewidywane efekty realizacji Programu.
12. Źródła finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
13. Czas realizacji działań zawartych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
14. Wskaźniki
15. Zakończenie.

1. WSTĘP

Od kilku lat panuje tendencja wzrostowa liczby środowisk, w których rozpoznawana jest przemoc. Jest to spowodowane przede wszystkim zmianami zachodzącymi w świadomości społecznej oraz coraz większą wiedzą, wzrostem kompetencji oraz zaangażowania służb pomocowych. Coraz sprawniejsze działania sprawiają, że z każdym rokiem coraz mniej sprawców pozostaje bezkarnych a ofiary mają coraz większą szansę, żeby przerwać przemoc. Rodziny coraz częściej przekraczają barierę strachu, wstydu, przekonania, że przemoc występuje tylko w rodzinach z tak zwanego „marginesu społecznego”. Powoli tracą na znaczeniu stereotypy od lat będące w świadomości ludzi wyznacznikiem postępowania, znaczna część społeczeństwa już wie, że zdanie „dla dobra dziecka zniosę wszystko” nie jest prawdziwe, że dobro dziecka będzie szanowane wtedy, gdy się przerwie krąg przemocy, w którym się wychowuje.

Mimo zmian, które stale są wprowadzane przemoc nadal jest jednym z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnego świata. Dzięki kampaniom społecznym, nagłaśnianiu niektórych przykładów, a także temu, że osoby doznające przemocy mają więcej odwagi, aby zwrócić się po pomoc zyskujemy wiedzę o coraz bardziej okrutnych sposobach krzywdzenia swoich bliskich. Wiemy już, że przemoc istnieje w rodzinach biednych i bogatych, w dużych miastach, małych miasteczkach oraz na wsi. Ofiarami przemocy w rodzinie są nie tylko kobiety, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne, – czyli te uważane za najsłabsze. Coraz częściej spotykamy sytuację, że przemocy od swoich bliskich doznają także mężczyźni, którzy wstydzą się ten fakt ujawniać.

Trudno jest ocenić tysiące sposobów udrażniania człowieka, które niszczą życie i zdrowie niezauważalnie, ale z nieubłagłą konsekwencją.

Bardzo często trudno udowodnić i uwierzyć w „zniszczenia”, które powoduje w człowieku przemoc psychiczna, ekonomiczna, przez zaniedbanie czy seksualna, lecz są to „zniszczenia” ogromne, których niejednokrotnie nie widać na pierwszy rzut oka, a zostawiają ślad do końca życia. Dlatego tak istotne jest współdziałanie wszystkich służb powołanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ich wrażliwość, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności. Bardzo istotną sprawą jest także zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy zarówno dla osób, które doznają przemocy, w szczególności dzieci, jak i dla osób, które stosują przemoc wobec swoich bliskich, a także dla pracowników instytucji, którzy zajmują się tym problemem.

Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 jest odpowiedzią na nałożony obowiązek (Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, znowelizowanej 15 września 2015 roku).

Zgodnie z art. 6 wspomnianej Ustawy do zadań własnych samorządu powiatowego należy: „opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”, a także opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym.

Najważniejszym celem wprowadzenia i realizacji Programu jest zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie, a także działania profilaktyczne mające na celu przekazanie kompleksowej wiedzy o problemie przemocy.

Program obejmuje swoimi działaniami teren Powiatu Szczecineckiego i będzie realizowany w latach 2016-2020.

Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015”.

Realizacja wszystkich założeń zawartych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie zależna od stopnia zaangażowania i chęci współpracy wszystkich jednostek, instytucji oraz osób, które zajmują się pracą w tym zakresie na terenie Powiatu Szczecineckiego, a także pozyskanych na ten cel środki finansowe.

Zaplanowane działania są spójne z wytycznym zawartymi w dokumentach krajowych i unijnych, a także z „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023”, „Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2020”.

2. PODSTAWA PRAWNA

Przemoc w rodzinie, jako bardzo ważny problem współczesnego świata, znalazła odzwierciedlenie w wielu aktach prawnych, a do najważniejszych należą:

1. Dokumenty krajowe:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 roku poz. 1390 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 15 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015, poz. 2082 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 roku poz. 1286 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2016, poz. 179 z późn. zm.),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

2. Inne dokumenty:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
- Ustawa z dnia 6 lutego 2015r. o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011r.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2020
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szczecineckim na lata 2016-2023.
- Miejski oraz Gminne Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Szczecineckim.

3. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie to intencjonalne działania lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, która wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki powodując cierpienia i szkody.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantują, iż nikt nie może być poddany upokarzającemu traktowaniu lub karaniu. Akty te gwarantują wolność i równe prawa wszystkim ludziom. Każdy człowiek może podejmować samodzielne i korzystne dla siebie decyzje, dokonywać wyborów i realizować wyznaczone cele. Każdy posiada godność osobistą, prawa, których nikt nam nie może odebrać.

Jako istota ludzka, każdy ma prawo do:

- szacunku i godnego traktowania,
- życia w domu wolnym od przemocy,
- swobodnego wyrażania swojego zdania,
- podejmowania decyzji dotyczących spraw związanych ze swoją rodziną, domem, dziećmi i wydatkami,
- swoich potrzeb i ich zaspokajania,
- szukania pomocy,
- popełniania błędów,
- poczucia bezpieczeństwa we własnym domu.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- **Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania** – zamierzone działanie, które ma doprowadzić do osiągnięcia zamierzonego celu, a także podporządkowanie sobie innej osoby.
- **Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą** – jest silniejsza fizycznie, psychicznie, materialnie, zawodowo, społecznie i w wymiarze tej przewagi oddziałuje na osobę słabszą, aby osiągnąć to, czego sama chce.
- **Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej** – jedna osoba daje sobie prawo, by bić drugą, obrażać, krytykować, zabierać jej rzeczy, nie dać tego, czego pragnie. Traktuje daną osobę jak przedmiot pozbawiony praw.
- **Powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody. Zagraża jej życiu, zdrowiu psychicznemu. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Rodzaje przemocy w rodzinie.

- **Przemoc fizyczna** – jest to szarpanie, kopanie, popychanie, duszenie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, straszenie bronią, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nieudzielenie niezbędnej pomocy itp. Ten rodzaj przemocy zostawia najczęściej na ciele ślady.
- **Przemoc psychiczna** – wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie i krytyka, wmawianie choroby

psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktu z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie itp.

- **Przemoc seksualna** – gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, wyśmiewanie wyglądu, ciała, krytyka zachowań seksualnych, demonstrowanie zazdrości itp.
- **Przemoc ekonomiczna** – niszczenie czyjejś własności, okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, zmuszanie do pożyczek itp.
- **Przemoc przez zaniedbanie** – naruszanie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich, niedawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak opieki i pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, zakaz dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb takich jak kuchnia, łazienka, łóżko. Brak zainteresowania podstawowymi potrzebami osób słabszych znajdujących się pod naszą opieką.

Trzy fazy cyklu przemocy:

Badania wykazały, że przemoc domowa przechodzi przez trzy fazy powtarzającego się cyklu przemocy:

1. Faza narastania napięcia

Wzrasta napięcie. Sprawcę przemocy wszystko irytuje, każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, prowokuje kłótnie, nie panuje nad swoim gniewem. Ofiara przemocy stara się jakoś opanować sytuację - uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków, zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy.

2. Faza gwałtownej przemocy

Emocje biorą górę nad rozsądkiem, osoba nie jest w stanie opanować furii, dostaje „białej gorączki”. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. przysłowiowa zbyt słona zupa. Skutki użytej przemocy są różne, zazwyczaj zostawiają widoczne ślady - podbite oko, połamane kości, poronienie, a nawet mogą spowodować śmierć. Osoba, wobec, której skierowana jest przemoc czuje się bezradna, bo ani przekonywanie sprawcy, ani bycie uległym, ani unikanie go, nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po akcie przemocy, człowiek jest w szoku, nie chce uwierzyć, że to, co się stało to prawda.

3. Faza miodowego miesiąca

Gdy sprawca wyładował już swoją złość, zaczyna zdawać sobie sprawę z tego, że posunął się za daleko i zaczyna starania, żeby wszystko naprawić. Szczerze żałuje, przeprosza i obiecuje, że to się nie powtórzy. Tłumaczy się z tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że nie wie, co mu się stało. Okazuje ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby wszystko było w jak najlepszym porządku, że przemocy wcale nie było. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Ale faza miodowego miesiąca przemija i znowu powraca faza narastania napięcia.

Prawdziwym zagrożeniem, jest to, że faza miodowego miesiąca jest coraz krótsza aż w końcu prawie całkowicie zanika i zamyka się w zwykłych przeprosinach, po których

przeważnie następuje obwinianie osoby, którą się skrzywdziło np. „gdybyś taka nie była nie musiałbym Cię bić, jak się zmienisz to ja też przestanę”.

Mity o przemocy

Przemoc w rodzinie najczęściej dzieje się za zamkniętymi drzwiami, bez świadków. Obwarowana jest wieloma nakazami, zakazami, mitami i stereotypami, które dotyczą wszystkich: ofiar, sprawców, świadków, członków rodziny, znajomych, przyjaciół, sąsiadów, przedstawicieli służb i instytucji.

Posługiwanie się stereotypami sprzyja przemocy, usprawiedliwia ją i zachęca do braku reakcji. Te przekonania są bardzo silnie zakorzenione w naszej podświadomości, posługiwali się nimi nasi rodzice, dziadkowie, pradziadkowie i dlatego tak wiele pracy i wrażliwości wymaga pokonanie ich i postępowanie zgodnie ze swoim sumieniem i dobrem innych ludzi. Oto przykłady niektórych stereotypów funkcjonujących w naszym życiu, z którymi każdy musi walczyć:

- **Nie należy ingerować w życie rodziny**

„brudy pierze się we własnym domu”, „bliscy nie krzywdzą”, „nikt nie powinien się wtrącać do tego, w jaki sposób małżonkowie rozwiązują swoje problemy”, „nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”

NIEPRAWDA

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Każdy, kto wie o istnieniu przemocy w rodzinie jest zobowiązany zareagować.

Im szybciej ktoś się „wtrąci” tym większa szansa, aby pomóc osobie doznającej przemocy.

- **Kobieta powinna wstydzić się, jeśli doznaje przemocy, sama jest sobie winna**

„to wszystko twoja wina, powinnaś się wstydzić”, „twoja rodzina świadczy o tobie”, „widocznie ciągle robisz coś źle”, „widocznie go sprowokowała”, „pewnie to lubi, jeśli tego nie przerwała”.

NIEPRAWDA

Za przemoc zawsze odpowiada sprawca bez względu jak się kobieta zachowywała, co zrobiła lub czego nie zrobiła. Wina za przemoc nigdy nie leży po stronie osoby doznającej przemocy.

- **Przemoc dotyczy rodzin patologicznych i jest zależna od alkoholu**

„przemoc i alkohol to jedno”, „to taka porządna rodzina, to niemożliwe, żeby tam była przemoc”, „oni są wykształconymi ludźmi, niemożliwe żeby i u nich było tak źle”, „wszystko przez to picie- gdyby przestał pić by przestał i bić”

NIEPRAWDA

Przemoc w rodzinie występuje we wszystkich klasach społecznych może dotknąć każdego z nas. Przemoc występuje niezależnie od statusu społecznego, wykształcenia, majątku. Przemoc może zdarzyć się w każdej rodzinie. Wielu mężczyzn stosujących przemoc robi to na trzeźwo. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności.

- **Przemoc jest wtedy, gdy występują siniaki**

„nie ma żadnych śladów, więc nie było przemocy”, „nikt jej nie pobił, więc gdzie tu przemoc?”

NIEPRAWDA

Przemoc fizyczna jest tylko jedną z form krzywdzenia innych ludzi, najczęstszą formą jest przemoc psychiczna, która nie zostawia widocznych śladów na ciele, lecz powoduje zniszczenia w psychice ofiary.

- **Dla dobra dzieci powinno się znosić wszystko**

„kobieta powinna poświęcić się dla rodziny”, „dzieci powinny mieć ojca”, „lepiej taki mąż niż żaden”

NIEPRAWDA

Nic nie uzasadnia znoszenia przemocy ze strony partnera, dzieci nie zyskują na tym, że matki zostają przy ojcu mimo ciągłej przemocy, one na tym tracą stając się mimowolnie ofiarami przemocy, przez samo obserwowanie tego, co się dzieje w domu. Dla ich dobra należy dążyć do zatrzymania przemocy.

- **Mężczyźni, którzy biją swoje żony są psychopatami**

„ale to zwierzę”, „musi być chory psychicznie”

NIEPRAWDA

Nie ma bezpośredniego związku pomiędzy stosowaniem przemocy w rodzinie a chorobą psychiczną. Przemoc przeważnie wywołuje chęć sprawowania władzy, chęć podporządkowania sobie drugiej osoby, chęć dominacji, utrzymania władzy, wymuszenia tego, na czym sprawcy zależy.

Na szczęście powoli zaczyna się to zmieniać, stereotypy zaczynają zanikać, rośnie świadomość społeczna, sąsiedzi zaczynają sobie zdawać sprawę, że krzyki za ścianą, odgłosy bicia, płacz, nie są prywatną sprawą rodziny.

SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest bardzo traumatycznym przeżyciem, którego skutki zarówno, fizyczne jak i psychiczne są odczuwane niejednokrotnie do końca życia, a u dzieci, które są ofiarami przemocy może prowadzić do poważnych zaburzeń w sferze psychicznej, braku możliwości zawiązania prawidłowych więzi rodzinnych. Konsekwencją doznawania przemocy może być także uzależnienie od środków psychoaktywnych, trudności w podejmowaniu ról społecznych, ubóstwo, konflikty z prawem, przejawiania zachowań agresywnych, zamiana ról z ofiary na oprawcę.

Skutki mogą również objąć osobę, która stosuje przemoc i może to być nawet utrata życia w wyniku morderstwa w trakcie aktu samoobrony przez osobę, która tej przemocy doznawała. Dzieci wychowywane w domu, gdzie rodzice stosują przemoc nie mają zapewnionej podstawowej potrzeby, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. W dorosłym życiu nie potrafią tego zapewnić swoim dzieciom, przenoszą wzorce poznane w domu rodzinnym na własne rodziny i tak krąg osób dotkniętych przemocą rozszerza się na następne pokolenia.

4. POWIAT - ZADANIA WŁASNE ORAZ ZLECONE Z ZAKRESU

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z zapisami Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie zapewnia się pomoc w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- interwencji kryzysowej i wsparcia;
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zgodnie z art. 6 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Powiat jest zobowiązany realizować wiele zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj.:

Zadania własne powiatu:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zadania z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W POWIECIE SZCZECINECKIM

Powiat Szczecinecki położony jest w środkowo wschodniej części Województwa Zachodniopomorskiego na Pojezierzu Drawskim i Białoborskim. W skład powiatu wchodzi sześć gmin: Barwice, Biały Bór, Borne Sulinowo, Grzmiąca, Szczecinek i Miasto Szczecinek. Jedna gmina ma charakter miejski: Szczecinek, trzy mają status miejsko-wiejski: Barwice, Biały Bór, Borne Sulinowo, dwie zaś wiejski: Grzmiąca i Szczecinek.

Główne kwestie niepokojące mieszkańców naszego powiatu to przede wszystkim: wysokie bezrobocie utrzymujące się od lat na podobnym poziomie, ubóstwo, problem alkoholizmu dotykający coraz częściej ludzi młodych, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność a w ostatnim czasie powiększający się problem stosowania przemocy wobec bliskich osób a także agresji rówieśniczej.

Poniższa tabela obrazuje pomoc przyznawaną przez gminy z powodu występowania przemocy w rodzinie w latach 2015.

Lp.	Gmina	Liczba rodzin
		Rok 2015
1.	MIASTO SZCZECINEK	51
2.	GINA SZCZECINEK	1
3.	BORNE SULINOWO	5
4.	BARWICE	0
5.	BIAŁY BÓR	0
6.	GRZMIĄCA	7

Źródło: informacje uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Szczecineckiego

Na terenie Powiatu Szczecineckiego funkcjonuje wiele instytucji, urzędów, punktów poradnictwa, organizacji pozarządowych, które działają na rzecz osób i rodzin potrzebujących pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej, które dzięki swoim możliwościom doradczym, kadrowym, lokalowym mogą w znacznym stopniu wesprzeć realizację Programu, Bez zintegrowanej pomocy nie będzie możliwa realizacja założeń zawartych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Od 2011 r. na terenie Powiatu Szczecineckiego, w każdej z 6 gmin działają Interdyscyplinarne Zespoły ds. Przeciwdziałania w Rodzinie. Skład osobowy wszystkich Zespołów jest zgodny z wymogami Ustawy z 29 lipca 2005 roku. W posiedzeniach poszczególnych zespołów uczestniczą: przedstawiciele służb społecznych, oświaty, służb mundurowych – Policji i Straży Miejskiej (Gminnej), służby zdrowia, Sądu, organizacji pozarządowych. Są to specjaliści z różnych instytucji, dobrani pod względem kompetencji, wiedzy oraz chęci pracy w obszarze pomocy rodzinie. Są to osoby z terenu danej Gminy, a więc znające zarówno rodziny tam zamieszkujące, ich problemy, jak i możliwości udzielania pomocy oraz wsparcia adekwatnych dla mieszkańców danego terenu.

Jednym z najważniejszych narzędzi w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”. Do wszczynania procedury zobowiązane są: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policja, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświatowe.

Prowadzeniem wszczętej procedury zajmują się zespoły interdyscyplinarne. Z roku na rok prowadzonych procedur jest coraz więcej, co świadczy o tym, że coraz więcej rodzin ujawnia fakt występowania przemocy i coraz większej liczbie osób można pomóc.

Poniższa tabela obrazuje ilość wszczętych i prowadzonych procedur Niebieskiej Karty w latach 2014-2015.

Lp.	Gmina	Ilość wszczętych procedur Niebieskiej Karty		Ilość prowadzonych procedur Niebieskiej Karty	
		Rok 2014	Rok 2015	Rok 2014	Rok 2015
1.	MIASTO SZCZECINEK	36	48	52	67
2.	GMINA SZCZECINEK	9	20	15	31
3.	BORNE SULINOWO	14	14	32	27
4.	BARWICE	10	2	4	7
5.	BIAŁY BÓR	5	5	7	12
6.	GRZMIĄCA	2	2	2	4

Źródło: informacje uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Szczecineckiego

Z danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu wynika, że osobami stosującymi przemoc są w przeważającej części mężczyźni. Duża część osób, stosujących przemoc ma również problem ze stosowaniem środków odurzających, głównie alkoholu. Dowodzi to temu, że osoby odurzone mają mniejsze zahamowania do tego, aby krzywdzić bliskich.

Należy podkreślić, że w ostatnich latach w Powiecie Szczecineckim znacznie wzrosła ilość ofert kierowanych do rodzin z problemem przemocy w rodzinie w postaci specjalistycznego poradnictwa. Dotyczy to zarówno osób, które stosują przemoc jak i tych, które tej przemocy doznają. Prawie w każdej gminie utworzono punkty specjalistycznego poradnictwa, gdzie z porad psychologa, terapeuty, prawnika mogą skorzystać osoby znajdujące się w trudnej sytuacji ze względu na występującą przemoc. Także Powiat, poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zwiększył swój zakres pomocy skierowany głównie do osób stosujących przemoc poprzez umożliwienie uczestnictwa w terapii, konsultacjach czy spotkaniach z pedagogiem i mediatorem. Dzięki działaniom Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej rodzice mogą skorzystać z programów, które uczą wychowywać bez stosowania przemocy. Pomocą objęte są także dzieci ze środowisk zagrożonych wystąpieniem przemocy, mają zapewnioną pełną pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

Należy zaznaczyć, że dzięki temu, że w każdej z gmin działają zespoły interdyscyplinarne, których zadaniem również jest szkolenie swoich członków, czy osób, które pracują w grupach roboczych znacznie wzrosły kompetencje kadry powiatu zajmującej się zadaniami z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przekłada się to realnie, jakoś świadczonej pomocy rodzinom z tym problemem.

6. ZASOBY POWIATU SZCZECINECKIEGO - MOCNE I SŁABE STRONY

Zasoby, którymi dysponuje Powiat Szczecinecki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie to:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku, ul. Wiatraczna 1,

- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Szczecinku, ul. Wiatraczna 1,
- Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy Domowej w Szczecinku, ul. 9- Maja 12,
- Hostel dla ofiar przemocy w rodzinie pochodzących z Miasta Szczecinek prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Szczecinku, ul. Wiatraczna 1,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku,
- Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Barwicach,
- Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie,
- Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze,
- Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku,
- Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Grzmiącej,
- Służby Mundurowe w tym: Funkcjonariusze Policji, Funkcjonariusze Straży Miejskiej (Gminnej),
- NZOZ „PATRONKA” w Szczecinku, ul. Lelewela 11,
- Stowarzyszenie Fundusz Tratwa w Szczecinku, ul. Wiejska 4,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Szczecinku, ul. Kilińskiego 1,
- Miejskie i gminne świetlice środowiskowe,
- Miejska i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkty konsultacyjne dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie – Gmina Grzmiąca, Borne Sulinowo, Miasto Szczecinek, Gmina Szczecinek, Białý Bór,
- Interdyscyplinarne zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Szczecinku, w Bornem Sulinowie, w Białym Borze, w Barwicach, gm. Grzmiąca oraz gm. Szczecinek,
- Powiatowy Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Powiatu Szczecineckiego,
- Media lokalne,
- Ośrodki zdrowia,
- Prokuratura Rejonowa w Szczecinku,
- Związki wyznaniowe, kościoły,
- Organizacje pozarządowe,
- Zachodniopomorski Rzecznik Praw Dziecka przy TPD,
- Sąd Rejonowy w Szczecinku,
- grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie działająca przy Punkcie Konsultacyjnym w Szczecinku,
- poradnictwo specjalistyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- dostępność do programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, który jest realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku.
- możliwość skorzystania z miejsc w dwóch Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Województwa Zachodniopomorskiego - w Białogardzie i Świnoujściu.

Potrzeby oraz oczekiwania zgłaszane przez osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozwoliły określić mocne i słabe strony, a także zagrożenia i szanse na powodzenie stworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie

Szczecineckim poprzez realizację założeń zawartych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Mocne strony, szanse	Słabe strony, zagrożenia
✓ rozwój rodzinnej opieki zastępczej, ✓ tworzenie i realizacja powiatowego systemu na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, ✓ obowiązujące przepisy prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ✓ poparcie ze strony samorządu powiatowego, ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Szczecineckiego na lata 2016-2023, ✓ gminne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, ✓ rozbudowujący się i coraz bardziej dostępny system poradnictwa skierowanego do osób z problemem przemocy, ✓ coraz większa świadomość społeczna, ✓ rozbudowujący się i sprawnie funkcjonujący system przeciwdziałania problemom uzależnienia od alkoholu, często ściśle związany ze stosowaniem przemocą w rodzinie, ✓ efektywna, dostępna i sprawnie działająca terapia dla osób uzależnionych, a także dla współuzależnionych wraz z oddziałem zamkniętym (NZOZ „PATRONKA”), ✓ Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który oferuje bezpłatne poradnictwo dla mieszkańców powiatu, ✓ prężnie działająca grupa wsparcia dla osób doznających przemocy, ✓ zasoby ludzkie – specjaliści mogący pracować na rzecz rodziny, ✓ coraz większa świadomość specjalistów dotycząca konieczności pomocy nie tylko osobie doznającej przemocy, ale także jej sprawcy, ✓ zasoby instytucjonalne, ✓ otwartość na współpracę, ✓ silne więzi rodzinne, ✓ chęć zmiany i wyjścia z kryzysu, ✓ możliwość pomocy zarówno osobom doznającym jak i stosującym przemoc, ✓ chęć podnoszenia kwalifikacji oraz nabywania	✓ niewystarczające środki finansowe na zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, ✓ brak infrastruktury socjalnej w każdej gminie Powiatu Szczecineckiego, ✓ zbyt mały dostęp do specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców każdej z gmin, zwłaszcza dla mieszkańców miejscowości i wsi oddalonych znacznie od Szczecinka, ✓ niedostateczne wykształcenie, kwalifikacje osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ✓ brak dokładnej diagnozy problemu przemocy w rodzinie spowodowane m.in. chęcią ukrycia tego problemu przez rodziny, ✓ strach osób doznających przemocy oraz niechęć świadków przemocy do „mieszania się” w sprawy innych, ✓ zbyt mała świadomość społeczna wśród mieszkańców Powiatu Szczecineckiego zamieszkujących obszary wiejskie, ✓ małe środki finansowe na działania profilaktyczne, ✓ brak spójnych procedur postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie, ✓ zbyt mała wiedza o zakresie kompetencji służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy, ✓ niewystarczająca oferta pomocy skierowana zarówno do rodzin zmagających się z problemem przemocy, jak i do specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem temu zjawisku, ✓ zbyt mała ilość wyspecjalizowanej kadry mogącej świadczyć specjalistyczne poradnictwo tj. terapie psychologiczne, mediacje, terapie rodzinne, zajęcia dla rodzin z problemem przemocy. Zagrożenia: ✓ stereotypy na temat przemocy w rodzinie, dotyczy to zwłaszcza małych, wiejskich obszarów Powiatu Szczecineckiego,

nowych umiejętności przez służby socjalne ✓ zaangażowanie osobiste w działalność zespołów interdyscyplinarnych, ✓ prowadzenie działań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy ✓ w rodzinie, ✓ działania profilaktyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie – w szczególności w placówkach oświatowych, ✓ zwiększająca się świadomość samorządów dotycząca ważności oraz rangi problemu przemocy w rodzinie, ✓ chęć współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ✓ kampanie społeczne mające na celu uwrażliwianie społeczeństwa na problem przemocy domowej.	✓ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, ✓ brak współpracy ze strony rodziny, wyuczona bezradność, ✓ problem uzależnienia w rodzinie, ✓ wysoka stopa bezrobocia, ✓ brak środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ✓ wzrost zjawisk patologii społecznej, ✓ wzrost patologicznych zachowań wśród młodzieży szkolnej, ✓ zanik autorytetu nauczyciela, szkoły, ✓ opór służb w podjęciu działań interdyscyplinarnych, ✓ wypalenie zawodowe kadry – zbyt duża ilość obowiązków służbowych, nieprzekładająca się na ich finansowanie.
---	---

7. ODBIORCY PROGRAMU

- Osoby doznające przemocy w rodzinie:
 - ✓ dzieci,
 - ✓ współmałżonkowie, partnerzy w związkach nieformalnych,
 - ✓ osoby niepełnosprawne,
 - ✓ osoby starsze,
- Osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- Świadkowie przemocy w rodzinie,
- Przedstawiciele służb i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Przedstawiciele władzy samorządowej,
- Społeczność lokalna.

8. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- Cel główny:

**ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE, ZMNIEJSZENIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.**

Realizowany będzie poprzez:

• **Cele szczegółowe:**

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	REALIZATORZY, PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy w rodzinie, profilaktyka, zmiana postaw i stereotypów.	• przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy w rodzinie • organizowanie oraz uczestniczenie w kampaniach mających na celu podniesienie świadomości społecznej, promowanie wartości rodzinnych, metod wychowawczych bez używania przemocy • rozpowszechnianie informacji o skali zjawiska przemocy domowej, przekazywanie wiedzy na temat przemocy, jej rodzajach, szkodach, które powoduje. Pokazanie i zapoznanie ze sposobami reagowania na przemoc w rodzinie. Upowszechnianie informacji na temat miejsc, w których można otrzymać pomoc i wsparcie, opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych – ulotek, informatorów, zarówno dla instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, jak i dla osób stosujących oraz doznających przemocy, a także dla społeczności lokalnej, • rozpowszechnianie informacji o przemocy w rodzinie, sposobach przeciwdziałania przemocy za pomocą mediów, umieszczanych na stronie internetowej PCPR oraz Starostwa Powiatowego w Szczecinku treści informacyjnych, • rozwijanie współpracy z związkami wyznaniowymi, kościołami, organizacjami pozarządowymi, • wspieranie działań profilaktycznych w szkołach, przedszkolach. Wspierani i pomoc w dotarciu do jak największej ilości mieszkańców Powiatu, • organizacja zajęć, pogadanek, wykładów profilaktycznych dla rodziców z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i prawidłowych wzorców wychowawczych, • edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem, kontroli złości, umiejętności panowania nad emocjami, • badanie skali zjawiska przemocy oraz postaw mieszkańców Powiatu wobec tego zjawiska,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Służby mundurowe – Policja, Straż Miejska – Gminna, Media lokalne, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkoły oraz Przedszkola Powiatu Szczecineckiego, Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Sąd Rejonowy, związki wyznaniowe, kościoły, organizacje pozarządowe, Wielofunkcyjna Placówka Pomocy Rodzinie	2016-2020

Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie	• zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców Powiatu Szczecineckiego ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców małych wsi, • zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, zajęć specjalistycznych skierowanych do dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie bądź pochodzą z rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, • wprowadzenie możliwości dojazdu specjalisty do miejsca zamieszkania osób potrzebujących wsparcia, • utworzenie w gminach grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie a także dla osób, które stosują przemoc wobec bliskich. Utworzenie punktów konsultacyjnych, w każdej gminie Powiatu, z dyżurami specjalistów z różnych dziedzin np. psychologiem, pedagogiem, prawnikiem, terapeutą rodzinnym itp. • stworzenie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mającego na celu wzajemną pomoc służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. w celu oferowania mieszkańcom specjalistycznej pomocy i wsparcia ze swoich zasobów kadrowych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, władze samorządów gminnych.	Realizacja ciągła, w miarę posiadanych środków finansowych
Ochrona ofiar przemocy w rodzinie – zwiększenie efektywności pracy z rodziną z problemem przemocy domowej.	• podejmowanie procedury „Niebieska Karta” przez wszystkie służby zobowiązane do jej realizacji, • zaangażowanie w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie pracowników oświaty i służby zdrowia, • zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doznającym przemocy, w szczególności dzieciom muszącym opuścić swoje dotychczasowe miejsce zamieszkania oraz wypracowanie sposobów i metod pracy mającej na celu zapewnienie takim osobom powrót do środowiska wolnego od przemocy, • rozwój rodzinnych form opieki zastępczej poprzez pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorząd Powiatowy, Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Ośrodki Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Sąd, Policja, Prokuratura, Służba Zdrowia, Placówki Oświatowe.	Na bieżąco

	• bezpieczna, dbająca o dobro dziecka realizacja procedury interwencyjnego odebrania dziecka – art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, • tworzenie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy, • opracowanie i realizacja zajęć, wykładów, spotkań, pogadek dla osób dotkniętych problemem przemocy, • umożliwienie skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa bez długiego okresu oczekiwania, • ochrona osób dotkniętych przemocą w toku postępowania karnego przez tworzenie tzw. przyjaznych pokoi, stworzenia odpowiednich warunków do przesłuchań, • opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dla instytucji, rodzin z problemem przemocy domowej,		
Praca z osobą stosującą przemoc wobec bliskich – działania terapeutyczne, korekcyjno - edukacyjne, psychologiczno - terapeutyczne	• prowadzenie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, • objęcie pomocą specjalistyczną osób, które stosowały przemoc w rodzinie, • opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc, • objęcie pomocą specjalistyczną, pomocą oraz wsparciem całej rodziny, w której występuje przemoc, a sprawca jest poddawany działaniom korekcyjno – edukacyjnym.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorząd Powiatowy, Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Ośrodki Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Sąd, Policja, Prokuratura, Służba Zdrowia, Placówki Oświatowe, media lokalne.	Realizacja na bieżąco, w miarę posiadanych środków finansowych.
Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji osób	• organizowanie konferencji, szkoleń dla osób zajmujących się pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • działania ograniczające skutki wypalenia zawodowego m.in. Organizowanie superwizji, coachingu, grup wsparcia, doradczych, które będą służyły wymianie doświadczeń, rozwojowi współpracy,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Służby mundurowe – Policja, Straż Miejska – Gminna, Media	Praca na bieżąco

pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.	- wspieranie, konsultacje i poradnictwo merytoryczne dla osób zajmujących się problematyką przemocy, - udostępnienie służbom i instytucjom informacji o szkoleniach, studiach, konferencjach z zakresu przemocy w rodzinie, - aktualizacja i udostępnienie służbom, instytucjom informacji na temat zasobów instytucjonalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy, - wspólne działania podejmowane z realizatorami, partnerami, a także władzami lokalnymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - promowanie działań Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,	Lokalne, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Sąd Rejonowy, Kuratorzy, Prokuratura, placówki medyczne, związki wyznaniowe, kościoły, organizacje pozarządowe, media lokalne.	
---	---	--	--

9. ODDZIAŁYWANIA KOREKCYJNO – EDUKACYJNE WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

Aby skutecznie pomóc rodzinie, w której występuje problem stosowania przemocy, konieczne jest objęcie pomocą i poradnictwem wszystkich członków rodziny.

Podstawą wszystkich działań podejmowanych przez odpowiednie służby (zwłaszcza podczas interwencji) jest ochrona osób, które doznają przemocy.

Gdy ofiara jest zdecydowana odejść od swojego oprawcy, niezbędne jest udzielenie pomocy wszystkim członkom tej rodziny, czyli także sprawcy przemocy. Jest to bardzo istotne, gdyż wszystkie działania – terapeutyczne, psychologiczne, socjalne itp., które będą podejmowane wobec ofiary nie przyniosą pozytywnych rezultatów, gdy sprawca zostanie pozostawiony bez specjalistycznego wsparcia. Jedną z form pomocy udzielanej osobom stosującym przemoc jest realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizacja tego programu jest zadaniem zleconym powiatowi z zakresu administracji rządowej. Powiat Szczecinecki od ośmiu lat prowadzi oddziaływania korekcyjno – edukacyjne, a od sześciu lat realizatorem ww. działań jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzony jest zgodnie z wytycznymi zawartymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

Głównymi celami Programu są:

- Zmiana przekonań, osobistych zapatrywań, norm i wartości osób stosujących przemoc – uznanie przez nie odpowiedzialności za przemoc w rodzinie.

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób zakwalifikowanych do programu, liczbę osób, które podjęły uczestnictwo i które ukończyły program:

2014			2015		
liczba osób skierowanych	liczba osób, które rozpoczęły program,	Liczba osób, które ukończyły program	liczba osób skierowanych	liczba osób, które rozpoczęły program,	liczba osób, które ukończyły program
36	16	10	58	17	8

Uczestnicy zajęć korekcyjno – edukacyjnych to osoby stosujące przemoc w rodzinie, które zostały skierowane przez Policję, Sąd Rodzinny i Nieletnich, zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie bądź zgłosiły się z własnej woli. W Programie nie mogą uczestniczyć osoby, u których zostały stwierdzone jakiekolwiek zaburzenia psychiczne bądź choroba psychiczna. Natomiast osoby, u których stwierdzono uzależnienie od alkoholu powinny w pierwszej kolejności rozpocząć terapię uzależnienia. Bardzo istotnym warunkiem przyjęcia osoby do programu jest uznanie przez nią faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

I tak w roku 2014:

Zespoły Interdyscyplinarne: skierowano 21 osób, z tego: 3 osoby podjęły uczestnictwo, 2 osoby ukończyły program.

Policja skierowano 5 osób, z tego: 3 osoby podjęły uczestnictwo, 2 osoby ukończyły program.

PCPR skierowano 10 osób, z tego: 10 osób podjęło uczestnictwo, 7 osób ukończyło program.

W roku 2015:

Zespoły Interdyscyplinarne skierowano 47 osób, z tego: 7 osób podjęło uczestnictwo, 1 osoba ukończyła program.

Policja: skierowała 1 osobę, która nie podjęła uczestnictwa,

kuratorska służba sądowa skierowała 2 osoby, obie podjęły uczestnictwo, program ukończyła jedna osoba

PCPR 2015 skierowano 7 osób, z tego: 7 osób podjęły uczestnictwo, 4 osoby ukończyły program.

Sąd Rodzinny skierował 1 osobę, która podjęła uczestnictwo i ukończyła program.

Zawartość merytoryczna zajęć opiera się na trzech podstawowych elementach:

- **Edukacja** – program dostarcza uczestnikom informacji, które pomagają zrozumieć specyfikę przemocy. Pozwala na konfrontację przekonań, stereotypów oraz postaw, którymi kierują się osoby stosujące przemoc w rodzinie. Uczestnicy otrzymują informacje, w jaki sposób ich zachowanie krzywdzi najbliższych, jak niszczy ich wzajemne relacje. Przygotuje osoby uczestniczące w programie do wzięcia pełnej odpowiedzialności za stosowaną przemoc oraz zapoczątkuje proces zmian w relacjach osobistych.
- **Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych** – program stwarza okazję do rozpoznania przez uczestników własnego systemu przekonań, postaw i nastawienia emocjonalnego, które powodują, że wybierają przemoc wobec bliskich, jako rozwiązanie konfliktu. Uczą się, jakie postawy i zachowania są konstruktywną alternatywą dla przemocy.
- **Zmiany behawioralno – poznawcze** – uczestnicy otrzymują możliwość ćwiczenia nowych form myślenia, zachowywania się i reagowania. Uczą się skutecznie kontrolować rosnącą agresję, uzyskują informacje, w jaki sposób odpowiedzialnie, bez negatywnych emocji podejmować decyzje w sytuacjach konfliktowych i utrzymywać relacje międzyludzkie bez stosowania przemocy.

Zakładane rezultaty podejmowanych działań:

- Zmniejszenie skali przemocy w rodzinie,
- Bezpieczeństwo osób, które doznawały przemocy,
- Zwiększenie wiedzy sprawcy na temat przemocy,
- Wzrost świadomości na temat stosowanej przemocy oraz faktu, w jaki sposób ona krzywdzi bliskich,
- Rozwijanie umiejętności samokontroli, umiejętności kontaktów międzyludzkich bez stosowania przemocy,
- Promocja pozytywnych standardów i wartości,
- Poznanie metod wychowawczych bez stosowania przemocy,
- Rozwinięcie współpracy i umiejętności osób, które pracują w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Partnerzy – współpraca:

W celu pozyskiwania uczestników zajęć korekcyjno – edukacyjnych, dalszej pomocy, monitoringu sytuacji rodzinnej i zaprzestania stosowania przemocy przez osoby, które ukończą ww. program, niezbędna jest ścisła współpraca i zaangażowanie takich jednostek, instytucji jak: Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Służby mundurowe – Policja, Straż Miejska (Gminna), Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, a przede wszystkim Sąd Rejonowy oraz Zespół Kuratorów Sądowych. Bez pomocy tych instytucji nie jest możliwe osiągnięcie optymalnych skutków realizacji Programu Korekcyjno – Edukacyjnego.

10. REALIZATORZY - PARTNERZY

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, aby odniosły zamierzony skutek, powinny być prowadzone interdyscyplinarnie, w każdej instytucji, która ma przypisaną realizację zadań na rzecz dziecka i rodziny. Poprzez wspólne działania będzie możliwa kompleksowa i wieloaspektowa pomoc wszystkim członkom rodziny dotkniętym problemem przemocy.

Podmiotami zaangażowanymi w realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Szczecińskim będą:

- Starostwo Powiatowe w Szczecinku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Szczecinku,
- Punkt Konsultacyjny Pomocy Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Szczecinku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku,
- Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Barwicach,
- Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie,
- Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze,
- Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku,
- Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Grzmiącej,
- Służby Mundurowe w tym: Funkcjonariusze Policji, Funkcjonariusze Straży Miejskiej (Gminnej),
- Centrum Praw Człowiek i Profilaktyki Patologii Społecznych z siedzibą w Szczecinku,
- NZOZ „PATRONKA” w Szczecinku,
- Stowarzyszenie Fundusz Tratwa w Szczecinku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Szczecinku,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Szczecinku,
- Miejska i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkty konsultacyjne dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie – Gmina Grzmiąca, Borne Sulinowo, Miasto Szczecinek, Biały Bór,
- Interdyscyplinarne zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Szczecinek, w Bornem Sulinowie, w Białym Borze, w Barwicach, gm. Grzmiąca oraz gm. Szczecinek,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły,
- Placówki opieki zdrowotnej.
- Media lokalne.

11. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- Kompleksowa, interdyscyplinarna pomoc rodzinie, w której występuje problem przemocy.
- Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy rodzinom.
- Ochrona osób, które doznają przemocy od bliskich.
- Zmiana zachowań oraz postaw osób, które stosują przemoc w rodzinie z terenu całego Powiatu Szczecineckiego poprzez specjalistyczne korygowanie oraz edukowanie.
- Zmiana postaw społeczeństwa wobec problemu przemocy w rodzinie poprzez szeroko rozumiane działania profilaktyczne.
- Usprawnienie i ujednolicenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Szczecineckim.
- Specjalistyczne przeszkolenie osób, które zajmują się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Wzmocnienie i rozszerzenie współpracy między instytucjami.

12. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.

Zadania zawarte w Powiatowym programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016-2020 będą finansowane z następujących źródeł:

- Środki krajowe:
 - ✓ środki samorządowe (gminne, powiatowe i wojewódzkie),
 - ✓ środki rządowe na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej,
 - ✓ środki własne podmiotów zaangażowanych w realizację Programu,
 - ✓ środki z budżetu państwa w ramach ogłaszanych konkursów.
- Środki zewnętrzne:
 - ✓ środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł, w tym z Unii Europejskiej.
 - ✓ sponsorzy.

13. CZAS REALIZACJI DZIAŁAŃ ZAWARTYCH W POWIATOWYM PROGRAMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Szczecineckim będzie realizowany w latach 2016-2020. Cele szczegółowe będą realizowane w sposób ciągły, w miarę posiadanych środków finansowych i zasobów kadrowych i zgodnie z potrzebami Mieszkańców.

14. WSKAŹNIKI

- **Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy w rodzinie, profilaktyka.**
 - ✓ Ilość przeprowadzonych spotkań, pogadanek, warsztatów dla różnych grup społecznych zmagających się z problemem przemocy.
 - ✓ Ilość kampanii społecznych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, ilość słuchowisk radiowych, programów telewizyjnych czy też artykułów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 - ✓ Liczba osób przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania prawidłowych wzorców wychowawczych.
 - ✓ Ilość przeprowadzonych diagnoz.
 - ✓ Ilość opracowanych, wydanych i rozpowszechnionych materiałów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 - ✓ Liczba dzieci poddanych działaniom edukacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- **Zwiększanie dostępności do specjalistycznej pomocy.**
 - ✓ Liczba zatrudnionych specjalistów do prowadzenia specjalistycznego poradnictwa.
 - ✓ Liczba zrealizowanych zajęć specjalistycznych dla dzieci z rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy bądź z problemem przemocy.
 - ✓ Liczba mieszkańców wsi objęta poradnictwem specjalistycznym.
 - ✓ Liczba poradnictwa realizowanego w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej.
 - ✓ Liczba punktów konsultacyjnych bądź dyżurów specjalistów w gminach.
- **Ochrona ofiar przemocy w rodzinie – zwiększenie efektywności pracy z osobami doświadczającymi przemocy.**
 - ✓ Liczba wszczętych i prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”.
 - ✓ Liczba dzieci i osób dorosłych, którym zapewniono bezpieczne schronienie.
 - ✓ Liczba nowo powstałych rodzin zastępczych.
 - ✓ Liczba utworzonych programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej i ilość osób, które z tych programów skorzystała,
 - ✓ Ilość zajęć, spotkań, wykładów zrealizowanych dla osób dotkniętych problemem przemocy.
 - ✓ Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
 - ✓ Liczba opracowanych, wydanych i rozpowszechnionych materiałów informacyjnych.
- **Praca z osobą stosującą przemoc wobec bliskich – działania terapeutyczne, korekcyjno - edukacyjne, psychologiczno – terapeutyczne**
 - ✓ Liczba osób skierowanych przez partnerów do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych.
 - ✓ Liczba osób, które uczestniczyły i ukończyły program korekcyjno – edukacyjny.
 - ✓ Ilość zrealizowanych programów psychologiczno – terapeutycznych.

- ✓ Liczba osób, które skorzystają z uczestnictwa w zajęciach programów psychologiczno – terapeutycznych.
- ✓ Liczba osób, które skorzystają z poradnictwa specjalistycznego.
- **Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
- Liczba zorganizowanych konferencji, szkoleń, dla osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Liczba osób, które będzie uczestniczyła w szkoleniach i konferencjach,
- Ilość zorganizowanych, superwizji, coachingu, grup wsparcia, spotkań doradczych,
- Ilość specjalistów, którzy skorzystają z możliwości uczestniczenia w zajęciach z zakresu suuperwizji, coachingu, grup wsparcia, spotkań doradczych,
- ✓ Ilość opracowanych, wydanych i przekazanych materiałów informacyjnych,
- ✓ Ilość wspólnych inicjatyw w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

15. ZAKOŃCZENIE

Mimo wzrastającej świadomości społeczeństwa, coraz większej dostępności do tworzonych programów, które mają za zadanie pomóc całej rodzinie, ciągle pojawiają się wątpliwości, co to jest w ogóle przemoc w rodzinie, czy w danej rodzinie występuje to zjawisko, na ile wolno nam ingerować w życie rodziny. Gdy przychodzi zmierzyć się z tym problemem, wraca poczucie niemocy i przekonanie, że jesteśmy sami, że spoczywa na nas ogromna odpowiedzialność. Wszystkie osoby, które pracują z osobami doświadczającymi przemocy domowej zdają sobie sprawę tego, jak wielkie to wyzwanie i trudne zadanie. Jak ciężko i bezowocnie pracuje się samemu, kiedy trzeba pomóc i wesprzeć osobę, która chce wyjść z kręgu przemocy w rodzinie. Dlatego Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie tak duży nacisk kładzie na współpracę wszystkich służb pracujących w tym zakresie, a także na rozwój poradnictwa specjalistycznego zarówno dla rodziny z problemem przemocy jak i dla osób, które zawodowo zajmują się pomocą rodzinie.

Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Szczecineckim będzie w bardzo dużym stopniu zależeć od chęci współpracy wszystkich instytucji i osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz pozyskanych środków finansowych na zadania zawarte w Programie.

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Szczecineckiego, odgrywać będą wszelkie działania profilaktyczne podejmowane regularnie i obejmujące różne grupy społeczne i zawodowe.

Bardzo ważne jest także, aby osoby zaangażowane w realizację programu potrafiły umiejętnie rozpoznawać zagrożenia, zwłaszcza, gdy ofiarą przemocy jest dziecko. Dbałość o bezpieczeństwo dziecka i jego rozwój społeczny i psychiczny ma bardzo duży wpływ na zmniejszenie zjawiska przemocy. Pozwoli to na zapobieganiu powielania zachowania rodziców w przyszłości i stosowania przemocy wobec bliskich w dorosłym życiu. Duże znaczenie w ograniczeniu i przeciwdziałaniu przemocy ma objęcie pomocą całej

rodziny, w której występuje ten problem, czyli pomoc nie tylko dla osób doznających przemocy, ale także dla osób, które tą przemoc stosują. W tym przypadku bardzo dobrym początkiem jest uczestnictwo w Programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie, który realizuje PCPR Szczecinku. Jednakże istnieje potrzeba kontynuacji zmian rozpoczętych w trakcie programu, poprzez zapewnienie pomocy psychologicznej, terapeutycznej indywidualnej i grupowej, a także objęcie całej rodziny pomocą i wsparciem przez ośrodki pomocy społecznej.

Ponadto ogromną rolę w wspieraniu rodziny dotkniętej przemocą będą spełniać osoby, które zostały powołane do zespołów interdyscyplinarnych. Ważne jest, aby grupy robocze tych zespołów składały się z osób, które najlepiej znają rodzinę, ich problemy i potrafią zastosować najwłaściwsze rozwiązania.

Tylko sprawny i zintegrowany system wsparcia daje gwarancję, jakości realizowanych zadań, zarówno na poziomie gminy jak i powiatu.